

Kaders inspraak

In deze nota formuleren we algemene kaders voor de inspraakpraktijk. Ze zijn samen met de inspraakverordening door de gementeraad vastgesteld in januari 2008.

We definiëren inspraak als gestructureerd overleg met belanghebbenden en belangstellenden binnen Nijmegen (ingezetenen) of belanghebbenden daarbuiten.

Inspraak gaat over de ontwikkeling van plannen en beleid. Beleid zijn plannen met een algemene strekking. Daarom behoort ontwikkeling van beleid in deze nota ook tot ‘planontwikkeling’.

Inspraak gaat niet over plannen van derden waarop het gemeentebestuur geen of slechts zeer geringe invloed heeft en evenmin over plannen waarbij de belangen voor anderen dan de initiatiefnemers (zeer) beperkt zijn.

Plannen worden ambtelijk ontwikkeld door ‘projectleiders’ of ‘projectmanagement’(verzamelnamen). Dat kan bijvoorbeeld ook een individuele beleidsambtenaar zijn.

Waar we in deze nota over ‘we’ spreken, bedoelen we ‘het gemeentebestuur’. Concreet kan dat het college, de burgemeester en/of de raad zijn.

De Nijmeegse inspraakregels en -uitgangspunten

Een goede inspraakpraktijk staat of valt met drie centrale eisen:

- A. We moeten de inspraak/participatie diep en duurzaam integreren in onze bestuurlijke en ambtelijke cultuur en processen. Een goede rolverdeling is daarvoor cruciaal.
- B. Een planvormingsproces moet zowel flexibel als helder en inzichtelijk zijn.
- C. We moeten helder, zorgvuldig en tijdig communiceren.

Alleen wanneer het lukt om aan deze voorwaarden te voldoen, kan het ons lukken om met belanghebbenden om te gaan op een manier die door hen als behoorlijk ervaren wordt. Dat wil overigens niet zeggen, dat ze in alle gevallen tevreden zullen zijn met de inhoud van de uiteindelijke gemeentelijke besluiten.

Ad A. Een goede rolverdeling.

1. Het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor de planontwikkeling (meestal het college), is dat ook voor de totstandkomingsprocedure en de inhoudelijke uitgangspunten ervan.
2. Het voor de planontwikkeling verantwoordelijke orgaan informeert de gemeenteraad zodanig over het ontwikkelingsproces (incl. overleg en informeren van betrokkenen) dat de raad het proces globaal kan volgen. Wanneer de raad behoefte heeft aan méér informatie, zal hij die aan het college vragen.

3. Het gemeentelijk projectmanagement (kan ook een beleidsambtenaar zijn) is ambtelijk integraal de eerstverantwoordelijke voor het totstandkomingsproces inclusief de communicatie en inspraak. Interne of externe afsplitsing van verantwoordelijkheden hieruit zijn schadelijk voor de planvorming en daarom ongewenst.
4. We zien de communicatie met externen als onderdeel van het proces en de belangrijkste belanghebbenden als participanten aan het proces, en dus niet als 'buitenstaanders'. Dit bevordert tijdige voorlichting en betrokkenheid van burgers.
5. Indien de raad dat wenst, kan hij de communicatie en/of het interactief proces achteraf (laten) evalueren.
6. In het belang van de helderheid, de effectiviteit en de doelmatigheid van de planontwikkeling zullen we in het proces niet méér rollen creëren dan nodig is. Om diezelfde redenen zullen we niet méér externe deskundigen inschakelen dan nodig is.
7. De raad kan, alvorens tot besluitvorming over te gaan, inspraak op de a.s. besluitvorming organiseren (tenzij wettelijke regels zich hiertegen verzetten). Dit geldt uiteraard ook voor door de raad vast te stellen kaders.

Ad B. Een goed en zorgvuldig proces.

1. Inspraakplan.
  - a. In het inspraakplan verantwoordt het college de keuze van de inspraakprocedure.
  - b. Het inspraakplan is bij voorkeur een onderdeel van een startnotitie of projectplan.
2. Het gemeentebestuur garandeert in ieder geval de wettelijk voorgeschreven inspraak. Wanneer de planontwikkeling daartoe voldoende aanleiding geeft, biedt het bestuur extra, bovenwettelijke inspraakmogelijkheden. Bij de keuze van de instrumenten kan gebruik gemaakt worden van de middelen uit de Participatie Toolbox en de Nijmeegse participatieladder.
3. Het college vult de interactiviteit in de loop van het planproces zonedig verder in. Als de inhoud van de plannen en het verloop van de procedure daartoe nopen, zal het college de procedure aan de veranderde omstandigheden aanpassen. Het zal dit naar de belanghebbenden en -stellenden en naar de gemeenteraad helder verantwoorden.
4. Het college organiseert overlegbijeenkomsten bij voorkeur zó dat mensen met tegengestelde belangen samen komen. Dit om zichtbaar te maken dat het gemeentebestuur keuzes moet maken, met weging van het algemeen belang en individuele belangen.
5. We bekijken tijdig reële alternatieven op de voorlopige bestuurlijke voorkeursvariant, dus vóórdat er besluiten worden genomen die voor de alternatieven *de facto* beslissend zijn.
6. Zorgvuldigheid en respect zijn ook in het contact met bewoners en ondernemers cruciale begrippen. Tijdig en goed beantwoorden van vragen zijn daarvoor belangrijk. Dat lijkt evident, in de praktijk is het dat echter niet.

Ad C. Een goede voorlichting.

1. Helderheid over de gevolgen.
  - a. We geven in algemene beleidsnota's ook de mogelijk voor burgers belangrijke relevante, concrete gevolgen ervan aan. We wijzen daar ook in de voorlichting op. In de nota's beantwoorden we expliciet de vraag wat de nota voor de burger betekent of kan betekenen.
  - b. Bij voorkeur voegen we aan algemene nota's een bijlage toe met concretere mogelijke invullingrichtingen.
  - c. We proberen te voorkómen dat betrokkenen zich achteraf niet gerealiseerd hebben, wat beslissingen allemaal inhouden.

2. Helderheid over de wenselijkheid om alternatieven te bestuderen.

We maken bij alle contacten met belanghebbenden duidelijk hoe het planontwikkelingsproces globaal verloopt. Ook wijzen we erop dat de financiën en de tijdsdruk de mogelijkheden soms kunnen beperken om alternatieven te bestuderen.

3. Helderheid over de stand van zaken.
  - a. Op de gemeentelijke website komt een pagina waarop alle inspraakplannen staan.
  - b. We houden belanghebbenden in de periodes waarin er weinig intensief contact met hen is, op de hoogte van de voortgang, bijvoorbeeld met gewone, beknopte brieven of e-mail. Als er geen nieuws is, vertellen we waarop het wachten is.
  - c. We maken voor grote projecten webpagina's waarop belangstellenden het proces kunnen volgen. We zetten daarop o.a. een overzicht van de processtappen, inhoudelijke processtukken en een algemene, heldere toelichting in voor leken te begrijpen taal. Op deze manieren kunnen alle betrokkenen permanent op de hoogte van de stand van zaken blijven.

4. Helderheid over de inzet van het gemeentebestuur.
  - a. Het college maakt aan het begin van de planontwikkeling de inhoudelijke uitgangspunten en randvoorwaarden duidelijk.
  - b. Het gemeentebestuur (college, raad en burgemeester) luistert niet alleen naar de insprekers en weegt niet alleen belangen zorgvuldig af, maar maakt ook expliciet duidelijk dat te doen.
  - c. Het college brengt insprekers op de hoogte van de uitvoering van na inspraak vastgestelde plannen.

5. Helderheid over de spelregels.
  - a. We moeten aan het begin van planvorming niet alleen onze wensen en doelen helder uiteenzetten, maar ook de spelregels. Daarbij moeten we ervan uitgaan dat de meeste mensen maar incidenteel bij gemeentelijke planontwikkeling betrokken zijn.
  - b. Bij ingewikkelde planprocessen kan het informeren van intensief te betrekken belanghebbenden de vorm van een korte cursus aannemen.
  - c. We gebruiken zo weinig mogelijk bij de gemiddelde Nederlander onbekende, abstracte begrippen als 'openplanproces'. Goede termen zijn 'informatie', 'voorlichting' en 'overleg'.

6. Helderheid voor de gemeenteraad.

Het college:

- a. houdt de gemeenteraad vanaf het begin effectief en beknopt op de hoogte van inspraakprocedures;
- b. doet de raad (griffie) een kopie van de uitnodigingen voor informatie- en overlegbijeenkomsten toekomen;
- c. informeert de raad adequaat over de uitkomsten van het overleg met belanghebbenden;
- d. maakt bij insprekers de rol van de raad helder;
- e. verantwoordt zich wanneer de raad daarom vraagt vooraf of achteraf over het inspraakproces.